

1

Zasledujemo ptičje stopinje

// Petra Vrh Vrezec in Al Vrezec

1: Podpis sive čaplje (*Ardea cinerea*) v mehkem blatu. Za ptičje sledi je značilno, da jih navadno sestavljajo trije prsti spredaj in eden zadaj.

foto: Ivan Esenko

2: Samica mlakarice (*Anas platyrhynchos*) uporablja noge kot odlična vesla za plavanje po vodni gladini, značilna plavalna kožica med prsti pa je lepo vidna tudi v njeni sledi.

foto: Al Vrezec

3: Za brodenje po globoki vodi ali mehkem blatu je siva čaplja (*Ardea cinerea*) odlično opremljena z dolgimi nogami in dolgimi prsti.

foto: Milan Cerar

Čeprav ptice letijo, se kdaj pa kdaj sprehodijo tudi po tleh in tam pustijo svoj podpis, zlasti v mehko in razmočeno blato ob kakšni vodi ali v sneg. Za ptičje sledi je značilno, da jih navadno sestavljajo trije prsti spredaj in eden zadaj. Poiščimo torej njihovo sled in pogledimo, kam so nesle noge to ali ono ptico in tudi, ali se je ptici pri tem mudilo ali ne. Odtis je prav poseben podpis, ki ga je z natančnim opazovanjem mogoče pripisati določeni ptičji vrsti. Stopinjo si lahko celo shranimo, tako da jo zalijemo z mavcem, počakamo, da se ta strdi in nato prav previdno mavce v obliki stopinje odstranimo. Najlepše odlitke bomo dobili v blatnih stopinjah, saj le-te najbolje držijo obliko. Pogledimo si nekaj sledi, na katere bomo pri našem pohajkovanju po naravi najpogosteje naleteli, zlasti na blatnih poljih ali podobno mehkih obrežjih voda.

Mlakarica (*Anas platyrhynchos*)

Nekatere ptice, kot so race in med njimi mlakarica kot naša najpogostejša rasa, imajo četrti zadnji prst skromne velikosti, zato ga v slabše odtisnjenih stopinjah ne bomo našli. Pač pa bomo pri racah v sledi videli še eno posebnost. Race uporabljajo svoje noge kot odlična vesla, ko plavajo po vodni gladini. Zato imajo med tremi sprednjimi prsti zaraslo plavalno kožico. In ko rasa priplava in odraca po bregu, pusti v obrežnem blatu prav svojevrstno sled: trije sprednji prsti povezani s kožico, ki se v sledi jasno vidi. Na koncu prstov pa bomo, če pozorno pogledamo, videli še odtise krempeljčkov. Stopinje, ki jih bomo videli ob vodah po Sloveniji, bodo v večini primerov pripadale naši najpogostejši raci mlakarici, tiste podobne, a mnogo večje pa njenemu večjemu sorodniku labodu grbcu (*Cygnus olor*).

Liska (*Fulica atra*)

Liske so zunaj gnezditvenega obdobja sila družabne živali. Velikokrat jih opazujemo po več skupaj, zato ni čudno, da je njihovih sledi navadno veliko na kupu. Drugače od mlakarice so v liskini sledi dobro prepoznavni odtisi vseh štirih prstov, čeprav se včasih tudi zgodi, da se četrti, najkrajši prst ne odtisne prav dobro v podlago. Liskina posebnost, zaradi katere je ni težko zgrešiti, pa so dolgi prsti s plavalnimi krpami. Zaradi teh krp je njena sled prav posebej zanimiva za pozorne opazovalce. Skoraj vedno si sledi sledijo druga takoj za drugo in v vijugačo liniji. Sled z dobro vidnimi plavalnimi krpami bomo najbolj jasno zasledili v mulju ali v drugi mehki podlagi. Na trših tleh pa plavalne krpe ne puščajo tako jasne sledi in se zlijejo z odtisi prstov, zato so slabše opazne.

Siva čaplja (*Ardea cinerea*)

Velik, siv ptič se previdno prestopa po plitvi vodi ali po vlažnih tleh, previdno dvigne eno nogo iz podlage in jo spet spusti nazaj. Ves čas je siva čaplja skrajno pozorna, da bi ujela kaj za pod kljun ali da je ne bi presenetil kakšen nepridiprav. Sledi čaplje si navadno sledijo v ravni vrsti, saj navadno hodi počasi. Detektivsko gledano lahko iz čapljine sledi celo razberemo, ali se je brezskrbno sprehajala, ko so sledi blizu druga drugi (50 cm narazen), ali je bežala pred nevarnostjo, ko so sledi narazen za cel meter. Čaplja ima dolge vse štiri prste, ki se vsi lepo odtisnejo v podlago skupaj z zelo majhnimi in topimi krempeljčki.

Seveda bomo v naravi naleteli še na cel kup ptičjih sledi, poleg blatnih tal še v snegu ali v drobnem pesku in mivki. Ogledali smo si le tri najbolj opazne sledi, za podrobnejša detektivska pohajkovanja po naravi pa si je treba nabaviti ustrezne priročnike, ki nam bodo znali natančno opredeliti to ali ono sled. Za priporočilo morda kar:

Brown, R., Ferguson, J., Lawrence, M. & Lees, D. (1999): Tracks & Signs of the birds of Britain and Europe. – Christopher Helm, A & C Black, London. ●

5

6

A

B

7

4: Liska (*Fulica atra*) ima dolge prste z značilnimi plavalnimi krpami. foto: Sue Tranter (rspb-images.com)

5: Trije sprednji prsti, povezani s plavalno kožico, je značilna sled za race. Na koncu prstov se odtisnejo še krempeljčki.

6: Čaplja ima dolge vse štiri prste, ki se vsi lepo odtisnejo v podlago skupaj z zelo majhnimi in topimi krempeljčki.

7: Posebnost liskine (*Fulica atra*) sledi, zaradi katere je ni težko zgrešiti, so štiri dolgi prsti s plavalnimi krpami, ki se v mulju lepo odtisnejo (slika B), na trših tleh pa se zlijejo z odtisi prstov (slika A).